Poštnina plačana v gotovini

Sped. in abbon. postale - II Gruppo

Katoliški GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: Gorizia, Riva Piazzutta, 18 - tel. 3177
PODUREDNIŠTVO: Trieste, Vicolo d. Rose, 7 - tel. 37603

Polletna naročnina . . . . . L. 1.250
Letna naročnina . . . . . L. 2.500
Letna inozemstvo . . . . . L. 3.500
Poštno čekovni račun: štev. 24/12410

Leto XIX. - Štev. 11 (941) | Gorica - četrtek, 16. marca 1967 - Trst | Posamezna številka L 50

Hozana! - Križaj ga!

Vzhodna umetnost: Kristus pred svojim trpljenjem učencem umiva noge

Na cvetno nedeljo so spremljale množice Kristusa v Jeruzalem, kjer je s svojim trpljenjem in smrtjo dovršil odrešeniško delo. Množice so mu vzklikale: »Hozana Sinu Davidovemu!« Bila je to slovesna proslava Kristusa Kralja. Ulice mesta so odmevale od radostnega vzklikanja. Na veliki petek pa so skoro iste množice kričale: »Križaj ga!«

Podobno proslavljajo tudi farne družine na cvetno nedeljo z oljkami v rokah, s pesmijo na ustih in z ljubeznijo v srcu Kristusa kot Kralja — Odrešenika in Zveličarja, ki koraka na čelu slavnostnega sprevoda tako v podobi razkritega križa kot v podobi mašnika, oblečenega v rdeči pluvial, v Jeruzalem farne cerkve, kjer v liturgiji velikega tedna sodoživlja njegovo odrešeniško delo.

Upravičeno naj mu kristjani vzklikamo, kajti pri sv. krstu smo postali deležni njegovega kraljestva, pri sv. birmi smo kot njegovi borci slovesno zaprisegli na njegovo zastavo — sveti križ. V sami Veliki noči bomo v krstni obnovi ponovno zaprisegli Kristusu — vstalemu, navzočemu v podobi goreče velikonočne sveče, zvestobo.

Ne smemo pa posnemati izvoljenega naroda, ki je na cvetno nedeljo Kristusu vzklikal, nekaj dni pozneje pa ga obsodil na smrt. Ne gre, da bi mu na cvetno nedeljo zatrjevali zvestobo, tekom leta ga pa z grešnim življenjem obsodili na smrt, ga z nevero izdali, s sovraštvom sramotili njegovo zapoved ljubezni, s prilagajanjem svetu se mu izneverili, s strahopetnostjo pri pričanju krščanskih načel v javnosti se od njega odmaknili. Ne gre, da bi ga proslavljali pri procesijah in ob nedeljah v cerkvi, v zakonu, v družini, na vasi, v javnosti in z glasovnico v roki ga pa zatajili. Kristus hoče in »mora kraljevati« ne samo v dušah, temveč tudi v zakonu, družini, na vasi in javnem življenju. Ni ga področja, ki bi se smel umakniti njegovi kraljevski oblasti.

Blagoslovljene oljke, ki nam jih Cerkev da v roke in jih nesemo na svoje domove, jih zataknemo za razpelo in v obliki majhnih križev ponesemo na polja, nas celo leto in vsepovsod spominjajo zvestobe do Kristusa Kralja. Življenje vsakega kristjana naj bo vidni »hozana« — slavospev Kristusu Kralju.

Slavnostna procesija na cvetno nedeljo je pa tudi vnaprej doživeti prihod Kristusa Kralja in vseh njegovih zvestih borcev, ki mu bodo sledili s palmovimi vejicami, znamenjem zmage, v večno kraljestvo.

F. B.

Volitve v Franciji

Drugi del volitev je prinesel preteklo nedeljo De Gaullu rahlo razočaranje. Rezultati prvega volilnega dneva 5. marca so dali namreč slutiti, da bodo golistični kandidati na veliko porazili svoje nasprotnike. Tudi elektronski računski stroji so napovedovali, da bo znašala vladna večina v parlamentu 260-270 poslancev.

Toda napovedovanja so udarila mimo. De Gaullov blok si je osvojil 244 poslanskih mest, to je točno eno več kot znaša polovica celotnega števila poslancev v parlamentu. Znan še ni volilni izid iz enega okrožja: iz Polinezije v Tihem oceanu. Neuspeh sta doživela tudi dva De Gaullova ministra: obrambni minister Messmer in zunanji minister de Murville.

Združena demokratična levica je dosegla 116 poslancev, komunisti 72, demokratični center 27, neodvisni konservativci 15, ostale stranke pa 16 mest. V novem parlamentu bo deset žensk, dve več kot do sedaj.

Presenečata dve številki: za komuniste in za demokratični center. Prvim so napovedovali do 55 poslancev, pa so šli od 41 na 73; drugemu pa so odpisali skoro vsako možnost za uspeh. Pa je prišlo nepričakovano: demokratični center se je na drugi dan volitev uveljavil nad vsa predvidevanja. Verjetno so zanj volili mnogi, ki niso hoteli podpreti niti levičarjev niti De Gaulla.

Demokratični center sestavljajo v glavnem pristaši francoskih krščanskih demokratov, ki so bili včasih združeni v republikanskem ljudskem gibanju (MRP), katerega je vodil Bidault, tisti, kateri je zamislil sedanjo mejo med Italijo in Jugoslavijo. Sedaj vodi demokratični center Lecanuet, relativno mlad in zalo sposoben politik, o katerem pravijo, da je bodoči francoski Kennedy. Odklanja vsako povezavo s komunisti, je pa tudi nasprotnik De Gaullove politike. Zagovarja Združeno Evropo, sodelovanje z ZDA in previdnost do držav Sovjetskega bloka. Odklanja tudi De Gaullovo istovetenje Francije z njegovo osebo.

In prav od tega človeka bo De Gaulle v bodoče v parlamentu odvisen. Ni si namreč mogoče misliti, da bi mogel uspešno izvajati svoje načrte z enim glasom večine. Lecanuet ga bo podpiral od primera do primera, De Gaulle pa bo moral, če bo hotel vladati, upoštevati njegovo mnenje in popustiti od svojih trdoglavih stališč. Menimo, da bo to Franciji samo v korist. V tem oziru so zato vsi demokratični krogi po svetu rezultata drugega dneva francoskih volitev samo veseli.

Sedem sto let slavne stolnice

Letos bo poteklo 700 let, odkar je bila zgrajena blizu Palerma stolnica v kraju Monreale, edini in izredni spomenik arabskonormanske umetnosti.

Zgodovinski pomen 1200-letnice pokristjanjenja Slovencev

Letos poteka 1200 let, odkar je škof Modest leta 767 posvetil cerkev pri Gospè Sveti na Koroškem. Ta obletnica pomeni istočasno tisočdvestoletnico pokristjanjenja Slovencev in njih vključitev v zahodni svet.

Modrosti karantanskega kneza Boruta se imamo zahvaliti, da nas Slovencev ni zadela usoda Polabskih Slovanov, ki so jih sosednji Nemci iztrebili pod pretvezo borbe za krščanstvo. Knez Borut sam še ni bil kristjan, pač pa je dal krščansko vzgojiti svojega sina Gorazda in nečaka Hotimirja. Knez Gorazd je vladal vsega samo tri leta, nato pa ga je nasledil njegov bratranec, že omenjeni Hotimir. Ta je naprosil irskega misijonskega škofa Virgila, ki je tedaj vodil salzburško škofijo, naj obišče tudi Slovence. Virgil je poslal leta 760 knezu Hotimirju potujočega škofa Modesta z več duhovniki. Najpozneje leta 767 je ta Modest, kot že rečeno, posvetil Marijino cerkev pri Gospé Sveti, ki je tako postala pramati slovenskih cerkvà.

Vladarskemu čutu kneza Boruta se moramo torej Slovenci zahvaliti za svoj narodni obstoj. Je pa krščanstvo posredovalo nam Slovencem tudi zapadno kulturo, ki je skupno s krščanskimi ideali prekvasila bistvo našega ljudstva ter mu omogočila vključitev v skupnost evropskih narodov.

Prvi slovenski tekst je bila molitev. V težkih urah svojega življenja je slovensko ljudstvo iskalo v svoji veri moči, tolažbe in življenjskega poguma. V svojih duhovnikih in škofih je našlo požrtvovalne delavce, preroke in vodnike — na svoji poti skozi veliko tisočletje slovenske zgodovine.

Ob tisočdvestoletnici pokristjanjenja naj bi se Slovenci spomnili v hvaležni molitvi vseh tistih, ki so nam na dolgi poti skozi dvanajst stoletij ohranili in posredovali predragoceni zaklad: pravo vero in po njej naš jezik in narodno zavest. Prav tako naj bi se hvaležno spomnili naših pradedov, dedov in babic, očetov in mater, pa tudi naših vse prepogosto pozabljenih narodnih delavcev, katerim dolgujemo svoj narodni obstoj, svojih učiteljev, duhovnikov in vodnikov.

O njih velja, kar je zapisal pisatelj Ivan Cankar v svoji posmrtnici slovenskemu buditelju in socialnemu delavcu duhovniku dr. Janezu Ev. Kreku: »Ta črni praznik, ki nam je dal dovolj solzá bridkosti in očiščenja, nam je obenem dodelil posebno dragocen dar: vrnil nam je spoznanje, ki nam je bilo v teh časih že skoro izgubljeno, da more namreč obroditi sočen sad le tisto delo, ki je bilo spočeto in izvršeno v čisti poštenosti. Nasprotno pa je vsako delo, ki vzklije iz kalne misli, že ob rojstvu mrtvo. Dr. Krek je s svojim življenjem, ki ga je dal narodu na razpolago, dokazal, da je dvojna morala največja laž; morala mora biti povsod in vselej samo ena, doma za pečjo, na očitni cesti, na razburkanem shodu, na zaupnem sestanku v državnem zboru. Dokazal je, da poštenost ni suknja, ki se jo da v prednji sobi zamenjati za temni frak sebičnosti. Narod je kakor otrok: brez dolgega premišljevanja in omahovanja previdi bistro ter brž občuti, kdo mu daje in kdo mu jemlje... Izkazalo se je do sedaj še vedno: kdor daje ljubezen, mu je povrnjena tisočkrat. Ne z mečem, z ljubeznijo je zmagal Kristus. Sovraštvo je tiščalo naš narod ob tla, ljubezen ga bo povzdignila do sončnih višav. Zato bolj nego kdaj zaupajmo v svoj narod, verujmo vanj in v njegovo slavo. Kajti njive, ki je imela take orače in take sejalce kot je bil dr. Krek, ne pomori slana, ne pobije toča; in žetev bo obilna, ko pride čas!«

Globoke besede pisatelja Ivana Cankarja naj bi zato v žaru večne luči, ki so jo pred dvanajst sto leti prižgali pri Gospé Sveti Slovencem misijonarji iz daljne irske dežele ter ob spominu na vse tiste, ki jim dolgujemo svoj narodni obstoj, v naših srcih utrdile vezi bratske ljubezni, medsebojne strpnosti in razumevanja!

Tudi v Berlinu so volili

Prebivalci Zahodnega Berlina so si preteklo nedeljo ponovno izvolili svoj mestni parlament, sedmič po zadnji vojni. Udeležba je bila še vedno visoka (85,7 %), ni pa dosegla tiste iz leta 1963 (89,9 %).

Socialdemokratom je tudi to pot uspelo ohraniti absolutno večino, so pa nazadovali od 61,9 % na 57,3 %. Zagotovili so si 81 mest (leta 1963 89). Njihovi tekmeci krščanski demokrati so svoj položaj izboljšali. Od 28,8 % v letu 1963 so se dvignili sedaj na 31,8 %. Imeli bodo 45 poslancev, stranka nemških liberalcev pa 9 (leta 1963 deset).

Zahodnemu Berlinu načeluje pastor Albertz iz vrst socialnih demokratov. Dasi bi lahko vladal sam s svojo stranko, se je do sedaj poslževal tako imenovane male koalicije, to je zveze socialdemokratov z liberalci. Zdi se, da bo tako tudi v bodoče, ker se krščanski demokrati v opoziciji kar dobro počutijo in ne silijo v kako podobno zvezo, kot je sedaj v veljavi v Bonnu.

JAZZ MAŠA

Kongregacija svetih obredov je 4. januarja objavila izjavo, v kateri obsoja razna pretiravanja pri službi božji, ker jemljejo bogoslužnim obredom njihov sveti značaj; pri tem izjava omenja tudi hrupna glasbila, ki povzročajo v navzočih neprimerne kretnje in vse prej kot umirjeno petje. Da je temu tako, priča med drugim tudi izjava neke sedmošolke z Dunaja, ki je prisostvovala »jazz-maši«.

»Zanimalo me je — pravi omenjena študentka — kako učinkuje na človeka taka "jazz" (izg. džes) maša. V bližini Dunaja jo predvajajo vsako nedeljo v kraju Pötzleinsdorf. Njen pobudnik je kaplan Koller, ki je prepričan, da najde mladina po taki maši laže pot k Bogu. Jaz tega občutka nisem dobila. Mnogo sem od te maše pričakovala, a sem bila do kraja razočarana. Vtis sem imela, da se nahajam ne v cerkvi, ampak v kaki plesni, koncertni ali kino dvorani. Orkester je bil mogočen, petje navdušeno, a čutila sem, da me glasba trga od maše, to je od dogajanja na oltarju — proč. Stalo me je, da se nisem začela premikati v ritmu glasbil. Mnogi prisotni so tolkli z nogami ob tla. Med obhajanjem je bila glasba še posebej neprimerna. Popolnoma mi je pregnala vso zbranost. Prepričana sem, da je velika večina mladih ljudi prišla k maši samo zaradi jazza. Maša se je spremenila v jazz-koncert. Ničesar mi pri tej maši ni povzdignilo duha k Bogu; morda že najbolj prevzame človeka pogled na več stoglavo množico fantov in deklet, ki so skupno peli in molili, pri čemer je bila maša kot taka zanje najmanj važna. Menim, da ne bo ničesar zgubil tisti, ki se te maše ne bo nikdar udeležil.«

Tako to dekle. Kako prav ima zato Cerkev, ki je glede glasbe, ki naj se rabi pri bogoslužnih obredih, odločila: 1. biti mora prilagojena duhu obredov in liturgičnega besedila; 2. odgovarjati mora resnobi svetišča; 3. gojiti mora zbranost vernikov.

Kitajska ima novega reditelja

Po zadnjih vesteh, ki so pronicnile iz Kitajske v zunanji svet, se zdi, da postaja ministrski predsednik Čuenlaj najbolj važna osebnost v sedanjem dogajanju v kitajski republiki. Sam Maocetung naj bi ga bil poveril, da vzpostavi red za vsako ceno, tudi če bi moral nastopiti proti »kulturni revoluciji«.

Čuenlaj je po tem imenovanju že nastopil v vlogi novega reditelja. V Pekingu je bil glavni govornik na zborovanju, ki je bilo 22. februarja. Povedal je, da je bil Mao tisti, ki je prvi začel pisati stenske plakate in gesla.

Zborovanje se je pričelo z branjem odlomkov iz del Maocetunga. Na zborovanju so zahtevali od rdeče garde, da organizirano in načrtno odide na podeželje in v tovarne ter se upre vsakomur, kdor bi hotel mimo njih prevzeti oblast.

Zanimivo je, da se je po trimesečni odsotnosti spet pojavil v javnosti obrambni minister Lin Piao. Zdi se, da ga je znova zagrabila njegova stara bolezen na pljučih. Navzočnosti vojske zaenkrat ni čutiti v prerekanju, ki je na dnevnem redu na vrhovih kitajske partije. Ni še znakov, ki bi razodeli, kako bo šel razvoj v obmejni pokrajini Sinkiang, ki je soseda Sovjetske zveze. Tam delajo Kitajci svoje atomske poskuse.

Nekdanji zunanji minister kitajske komunistične republike in sedaj predsednik državne vlade Čuenlaj prihaja vedno bolj do veljave kot faktor pomirjenja po izbruhih večmesečnega nekontroliranega divjanja »rdeče garde«

Vedno večje uveljavljenje Čuenlaja v usmerjanju kulturne revolucije v mirnejše vode daje slutiti, da gre za poskus, v državi znova vzpostaviti normalno stanje. Vendar pa ostane še vedno veliko odprtih vprašanj. Tako ni zaslediti nikjer izrecne kritike prejšnje usmeritve. Ničesar točnega se ne ve o dveh voditeljih, ki sta bila deležna najbolj ogorčenih napadov: o predsedniku republike Liu Šao Čiju in o Teng Hsiao Pingu. Vloga posameznih oseb je ostala nepojasnjena. Vse skupine se sklicujejo na Maocetunga, ta pa — vsaj uradno — molči. Skrivnosten je tudi Lin Piao. Še vedno ga pekinški tisk citira kot avtoriteto, po drugi strani pa so vojaški poveljniki zavrnili vsakršno misel o »kulturni revoluciji« v sami vojski. Sredi januarja so pekinški dnevniki pisali, da vojska ne more biti izjema in da morajo tudi oborožene sile sodelovati v revoluciji. Toda kmalu so te zahteve potihnile in kritika je zadela tiste, ki so hoteli vnesti zametke »upora« med vojake.

V tej bitki se je, kot vse kaže, preril v ospredje Čuenlaj, ki je v besedah ves čas podpiral kulturno revolucijo, hkrati pa se neprestano trudil, da bi zavrl njene skrajne oblike. Seveda ni še mogoče reči, da je bitka končana, kajti doživeli smo že nemalo presenečenj in bilo bi vse prej kot utemeljeno, izključiti možnost novih nepričakovanih zapletljajev.

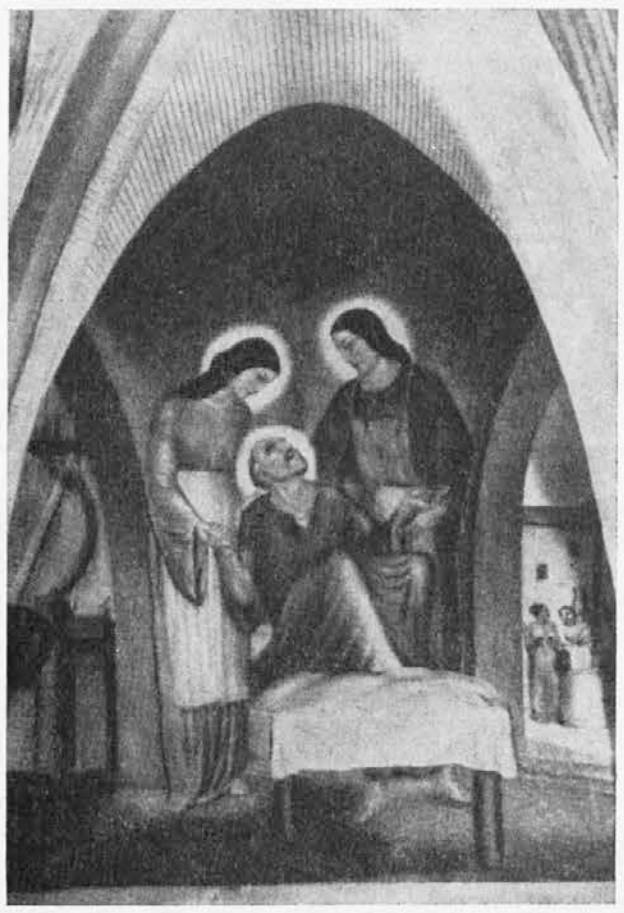

Župnijska cerkev v Dekanih pri Kopru: Smrt sv. Jožefa. Slikal Tone Kralj. - Letos praznuje sv. Cerkev liturgično praznik sv. Jožefa 18. marca, ker je na 19. marca oljčna nedelja in že začetek velikega tedna.

Razmišljanje mladega človeka

Ko sem se vračal s predavanja dr. Škerla, ki se je bilo vršilo v okviru mladinskega tedna v Katoliškem domu v Gorici, mi je rojilo po glavi sto in sto stvari. Morda je k temu pripomogla tudi precej živahna debata, ki je predavanju sledila in ki je zdrknila nekoliko na stranpota, katera so nam mladim tuja. Toda na splošno sem bil zadovoljen, ker sem odkril, da je nas mladih kar precej, ki sicer kritično gledamo na vse, a se nazadnje le sporazumemo.

Predavatelja me sicer nista čisto zadovoljila, ker se mi zdi, da nista dala odgovora na vprašanja, ki nas tarejo. Udarila sta mimo ali jih obšla. Ta ugotovitev noče biti kaka kritika obeh gospodov, ki sta se potrudila, kar sta le mogla, da bi nas mlade zadovoljila. Saj sta sama ugotovila, da se v enem ali dveh predavanjih gotovo ne more zastavljenih problemov izčrpno in zadostno obdelati.

Seveda, ostane težnja, ki jo nosi v sebi vsak mlad človek: prejeti odgovor na vse, kar ga teži, zanima ali vznemirja. Ločimo se od prejšnjih generacij po tem, da nas istočasno preveva kopica idealov. Torej množni idealizem. Vse bi radi naenkrat uresničili: pravico bi radi uveljavili, razgovor med ljudmi bi radi pospešili, sožitje med narodi razvili, mir na svetu utrdili.

Prav zato smo nemirni. Iščemo nekaj, kar bi te težnje povezovalo med seboj. Je to vera? Da, ona nudi rešitev za uresničenje naših idealov. Toda istočasno čutimo, da do sedaj svoje vere nismo prav doumeli in ne prav živeli. Zato si želimo od predavateljev, pridigarjev in govornikov predvsem to: naj nam pokažejo, kako vskladiti naše težnje z nadnaravnim svetom. Pravijo, da je prav to najtežje. Rad verjamem, toda prej ali slej mora priti do tega, da bomo našli pot, po kateri bomo varno šli.

Žal mi je za tiste, ki se zaprejo sami vase in potem ne vidijo drugega kot zid, ki so si ga sami zgradili. Zagrenjenost jih prevzame in prve žrtve te prostovoljne osamljenosti so oni sami. Mi pa prav tega nočemo. Misli, ki se porajajo v naši notranjosti, naše hotenje, biti dobri in koristni skupnosti, naše delo v družbi, vse to je kot nebogljena rastlina, ki potrebuje nesebične pomoči starejših, spodbud in nasvetov odraslih, tople besede tistih, ki so nam postavljeni za vodnike. Radi bi doživeli boljšo družbo od sedanje, v kateri bi besede kot resnica, pravica, svoboda, mir ne bile le prazne fraze, temveč čista realnost. Zadnja vojna je pustila za seboj težko socialno dediščino: svet si išče nov obraz; je kakor kalno vino v jeseni, ki se šele mora očistiti. Mi mladi nimamo druge želje kot je ta: bodočemu rodu dati to, kar sedaj sami iščemo in po čemer sami težimo: vero, ki daje odgovor na vsa vprašanja, nudi rešitev za vse probleme in usmerja vso človekovo dejavnost. In prav v tem si želimo pomoči ter podpore odraslih!

—md.

IZ KANALSKE DOLINE

Na tiho nedeljo so imeli v ukvanski fari svoje velikonočno duhovno vstajenje. Na predvečer je to napravila mladina in ženski svet, v nedeljo zjutraj pa so že dve uri pred prvo sv. mašo možje in fantje oblegali spovednico. (Na Krasu se na žalost kaj takega pogosto ne vidi). Ker so zakramenti termometer za duhovno farno življenje, je župnija Ukve v tem oziru ena najboljših. Saj beleži kar 65% udeležbe pri nedeljski sv. maši. V Italiji znaša povprečje le 25 do 30 %, poroča Famiglia Cristiana. Ukvanski dušni pastir ima redne pismene stike z izseljenci, da se versko ne zgubijo v tujini.

Zadnjo nedeljo so pokopali v landarski fari v Beneški Sloveniji mater ukvanskega gospoda župnika go. Jožefo Spanjut Sukalja. Takega pogreba menda tam še ni bilo. Velika udeležba, nad 50 avtov, iz Ukev so šli cerkveni pevci s posebnim avtobusom. Gospodu župniku naše sožalje, pokojni pa večni pokoj!

Februarja so v Ukvah pokopali 87-letno Kraner Marijo. Leta in leta je opravljala pobožnost prvih petkov. Srce Jezusovo je znova dokazalo, da zvesto drži svojo obljubo. Nič ni bila kaj bolehna, a je popoldne sporočila g. župniku, da ji nekaj pravi, da bo ponoči umrla. Ta ni nič pomišljal in ji je podelil sveto popotnico. Pred polnočjo je mirno zaspala v Gospodu.

Žabnice se pripravljajo na slovesen praznik sv. Jožefa, ki bo letos 18. marca. Iz Trsta, od Sv. Ivana, pridejo pevske moči, da povzdignejo slovesnost, duhovno obnovo pa bo vodil kot že tolikokrat msgr. Močnik iz Gorice. Prejšnji mesec so pospremili k večnemu počitku Švarc Magdaleno, Kravina Marjeto in Možičevo mamo Mihaelo, ki je na Sv. Višarjah imela trgovino in je tako pridno zahajala, če je le mogla, k Mariji vsak večer k slovenski pobožnosti. Zapušča dva sinova urarja. Naj v miru počivajo!

Sv. Višarje na dan tihe nedelje. Medtem ko je po dolini zadnje dneve skoro ves sneg sonce raztopilo in južni veter polizal, je na Višarjah še vse v belini. Zjutraj je zapadlo nekaj prstov novega pršiča. Smučarski paradiž bo verjetno še nekaj tednov trajal. Lepo sonce je privabilo poldrugsto smučarjev, višarski zvon pa tudi nekaj desetin k opoldanski službi božji. Krasen sončni dan je bil. Mangart se je zdel tako blizu s svojo mogočno belo kupolo, Viš je pa imel megleno krono. Okoli cerkve je še visok sneg. Dohod ni kaj lahek. Saj ležijo nad dva metra visoki kupi snega okoli svetišča. Ker je bilo treba odpreti zunanja zakristijska vrata, je g. salezijanec Jože Peterlin z Opčin moral precej kidati, da se je zmuznil ven. Segal mu je čez glavo, dasi meri 180 cm. Po strehi trgovine gospe Pavle in po zasneženi strehi nove stavbe g. Možica tik pod cerkvijo so se sankali otroci... »Uradni« začetek višarske božje poti bo letos 18. junija.

Iz Pavije pri Vidmu je bil prestavljen v Mužljo (Moggio) slovenski duhovnik g. Marij Gorjup, doma iz Topolovega v Beneški Sloveniji. Iz krajevnih časopisov razberemo, da je bilo faranom zelo težko, da so ga izgubili. V dveh letih, kar je duhovnik, si je pridobil srca vseh, zlasti mladine. Prejšnji kaplan je odšel iz Mužlje v Rezijo. G. Gorjupu želimo, da bi čimprej prišel kam v slovensko Benečijo, med naše ljudi, saj zelo lepo govori in obvlada slovenščino.

Dežela: res nič za Slovence?

V začetku marca je deželni svet odobril zaključna računa za leti 1964 in 1965. Gre za čas, ko je nova deželna uprava polagala svoje temelje. Ne samo organizacijsko-strukturne, ampak tudi politične temelje. Objektivno moramo priznati, da je bilo precej dobro opravljenega veliko dela.

Kako se je dežela vedla in kako se vede do Slovencev, zaradi katerih je dobila posebni statut? Zelo bi nas veselilo, če bi lahko tudi na to vprašanje odgovorili pozitivno. Veselilo bi nas zaradi nas Slovencev samih, veselilo zaradi demokratičnih strank, ki deželno upravo vodijo, veselilo zaradi Krščanske demokracije, ki zaradi svojega krščanskega imena nosi veliko odgovornost, veselilo zaradi predsednika deželnega odbora dr. Berzantija, ki mu priznavamo, da spretno in sposobno vodi deželno upravo. Zato nas še bolj boli, da naš odgovor ne more biti pozitiven.

Slovenci smo od vsega početka z veseljem pozdravili novo deželo Furlanijo-Julijsko Krajino. Ker je Rim daleč in skoro noče vedeti, da nekje na meji države živi tudi slovenska narodna manjšina, ki se ni nikdar pregrešila zoper lojalnost do svoje države, smo upali, da bo z uvedbo dežele drugače, boljše za nas. Upali smo, da bomo bolj upoštevani, da bo naš položaj vsaj toliko urejen, da nam ne bo treba vedno kričati samo o naših pravicah, temveč bomo lahko posvetili več energij in časa skupno z ostalimi demokratičnimi političnimi silami reševanju splošnih problemov stvarnosti, v kateri živimo. To smo pričakovali od dežele. Žal moramo povedati, da smo zdaj, ko delamo prvi obračun, nad deželo precej razočarani.

Radi priznamo, da se je dežela prve čase svojega delovanja zanimala za Slovence. Njeni odgovorni organi in predstavniki so večkrat dali izjave, ki so nas zadovoljile, ker so z njimi pokazali dobro voljo. Potem prideta vlada in ustavno sodišče z izpodbijanjem in razveljavljanjem skromnih zakonskih ukrepov v korist slovenske narodne manjšine. Od takrat dalje si dežela z izgovorom na vlado in sodbe ustavnega sodišča umije roke skoro vselej, ko predstavnik Slovenske skupnosti iznese kakšno željo ali zahtevo v korist Slovencev, kakor da bi premalo pravična politika vlade in pravno stališče ustavnega sodišča pomenili moralno odvezo za deželno upravo, da je lahko tudi ona brezčutna za temeljne potrebe svojih slovenskih državljanov in se zato otresa njihovih zahtev kot nadležnih muh.

Naše zahteve so šle redkokdaj preko meje stvarnosti. Če zakoni ne urejajo pravic slovenske narodne manjšine v Italiji kot celote, smo upali, da bo deželna uprava z nekaj dobre volje vsaj »via facti« že našla kakšno pot in možnost, da nam da skozi okno tisto, česar nam ne more dati skozi glavna vrata. Izgovore dobro poznamo: zakoni ne dopuščajo, da bi posebej ukrepali tudi za Slovence na področjih, ki jih posebej zanimajo. Po zakonih ni mogoče določiti za Slovence toliko in toliko odstotkov od skupnih podpor ali financiranj ali od skupnih deželnih uslužbencev ali česa drugega. Prepričani smo, da bi vse to in še marsikaj pri dobri volji lahko uredili »via facti«. In potem se ne bi bilo treba pritoževati, da so od tisoč deželnih uslužbencev reci in piši samo štirje Slovenci in da so slovenske organizacije od 780 milijonov lir podpor v letih 1964 in 1965 dobile samo milijon 800 tisoč lir.

To velja za preteklost. Za bodočnost pa mislimo, da je sveta moralna in krščanska dolžnost države in dežele, da poskrbita za sanacijo »in radice«, za načelno in temeljito zakonito globalno rešitev, ki bo uredila položaj slovenske narodne manjšine v obojestransko zadovoljstvo, da bo odgovarjala sodobnim demokratičnim ter krščanskim načelom in delala čast italijanski državi.

Dokler se to ne bo zgodilo, bo deželna uprava z nekaj dobre volje lahko našla polno možnosti, da Slovencem dejansko dá precej tistega, česar jim ne more dati formalno po zakonu. O tem smo trdno prepričani in to od dežele upravičeno pričakujemo. Predlog zakona proti narodnostni mržnji, ki pomeni lep korak naprej, naj ne ostane osamljen primer.

A. R.

Meddobje IX, št. 4-6

Sredi januarja je prišla iz Argentine nova številka kulturne revije »Meddobje«, ki s tem zaključuje svoj deveti letnik. Vsebinsko je brez dvoma bogata, ne moremo pa reči, da bi bila tako privlačna kot številke iz prejšnjih letnikov. Tako se zdi, da uredniki premalo sledijo utripu sveta, pa tudi utripu slovenstva v domovini in za mejo. Morda bi bilo prav, da bi vsaj eden izmed njih vsako leto obiskal Evropo, ter bi se seznanil z mnogimi novimi pogledi in mogel to posredovati uredniškemu odboru.

Jedro te številke je zanimiva razprava Franceta Dolinarja o Grivčevih spominih na srbske učenjake, ki so izšli leta 1948 na Češkem. Kar napiše Dolinar, je res kvalitetno tako po snovi kot obdelavi, jeziku in slogu. Če bi mogla revija razpolagati z več Dolinarji, bi se gotovo tudi v zamejstvu znova utrdila kot je to bilo pred leti.

Dr. Vinko Brumen je za dvajsetletnico Ozvaldove smrti orisal tega svojega profesorja, uporabljajoč edinole svoj spomin, ker mu drugi viri niso dostopni. Zato pa se prikaže bralcu Ozvaldova podoba tem bolj topla in živa.

Tretjo razpravo je prispeval dr. Alfonz Čuk iz ZDA. Podal je razvojno pot zadržanja Cerkve do ateizma. Pij XI. ga je v okrožnici »Divini Redemptoris« odločno obsodil, Pavel VI. pa ga skuša v okrožnici »Ecclesiam suam« pod vidikom pastirske dolžnosti psihološko razumeti. Ne gre sicer za preklic Pijeve obsodbe, gre pa gotovo za premik v gledanju, za nov zorni kot, ko je Cerkvi sovražnost komunističnih režimov povod bolj za tožbo kot pa za obsodbo.

Ob letu smrti pesnika T. S. Elliota zasluženi pospeševatelj Elliotove literarne ustvarjalnosti Francè Papež objavlja njegove »Pušče« v uvodu in prevodu, pri čemer mu je uspelo, da je s tenko uglašenostjo zajel pesnikovega duha.

Pripovedniški del obsega psihološko črtico dr. Branka Rozmana z naslovom »Dlan« ter odlomek iz Jurčecevega romana »Marcelino Vásquez«, ki je leta 1965 prejel Velikonjevo nagrado.

Pesniški del revije je razmeroma zelo obširen: štirje originalni cikli (Franc Sodja, Vladimir Kos, Majda Volovšek in Milena Šoukal) ter osmi spev Dantejevih »Vic« v prevodu dr. Tineta Debeljaka, ki ga kot Dante svojemu dobrotniku v emigraciji, on poklanja prav tako vsem dobrotnikom naših izseljencev.

Številko zaključi zaglavje Črke — Besede — Misli, v katerem Ruda Jurčec razčlenjuje sodobno memoarno literaturo (pisanje spominov). Na koncu je pregled kulturnih večerov Slovenske kulturne akcije v Buenos Airesu v letih 1965 in 1966. Predlanskim jih je bilo 12, lani pa 14.

—ej

Sukarno ob vso oblast

Indonezijski predsednik Sukarno ne vlada več. Ljudski posvetovalni kongres, ki ga vodi general Nasution, mu je odvzel vso oblast in jo poveril generalu Suhartu, ki bo državo vodil do prihodnjega leta, ko bodo nove predsedniške volitve. Zaenkrat je Sukarno še ubežal sojenju, čeprav se mu kaj lahko pripeti, da ga bo posvetovalni kongres tožil in obtožil, da je on glavni krivec za neuspeli komunistični udar 30. septembra leta 1965. Kongres je namreč naročil Suhartu, naj ustanovi sodni organ, ki bo lahko Sukarna zaslišal in tudi, če treba, obsodil.

Tedaj pač ni slutil, da si je sam skopal grob. Iz do sedaj še nepojasnjenih razlogov se je čisto naslonil na komuniste, in to na tiste, ki so prejemali svoje direktive iz Pekinga na Kitajskem. Ker je vedel, da generali s tem niso zadovoljni, jih je sklenil izločiti. Prišlo je do udara, šest jih je bilo ubitih, toda glavni, Nasution se je rešil.

Sukarno se je potuhnil, skušal spletkariti, toda bilo je že prepozno. Vojska se je odločila, da vzame vodstvo države v svoje roke. Pri tem je prišel na površje nov človek. Sedaj 46-letni general Suharto ga je začel rušiti, počasi, a vztrajno. Pred javnostjo je poudarjal, da je Sukarno predsednik, a mu stopnjo za stopnjo omejeval oblast. Spretno je pred prebivalstvom zmanjševal njegov ugled, dokler ni javno mnenje privedel do prepričanja, da je bil udar Sukarnovo delo. Zaenkrat misli, da čas še ni zrel, da bi Sukarna postavili pred sodišče. Toda, ko bodo razmere dozorele, bo storil tudi to.

Zanimiv človek ta Suharto. Iz bančnega uradnika je postal častnik, iz častnika politik. »Ne vse naenkrat!« je eno njegovih gesel. In drugo se glasi: »Vedno vse ob pravem času.« V moči teh gesel je odstranil Sukarna uspešno, neboleče, v pravem trenutku, brez večjega tveganja ali pretiranih komplikacij. Za skrajne desničarje je levičar, za skrajne levičarje desničar. Sam zase pa pravi: »Sem proti vsem skrajnostim, desnim in levim!«

Zdi se, da je še neopredeljen, nejasen, tako kot je nejasen položaj v državi, ki jo sedaj tudi formalno upravlja. Toda vse njegove poteze do sedaj pričajo, da ni le dober vojak, temveč tudi spreten politik. Pomiril je duhove, preprečil državljansko vojno, z eleganco odstranil Sukarna. Ob takih zmožnosti bo gotovo znal s preudarjenostjo krmariti tudi naprej od Sukarna že čisto zavoženo gospodarstvo in notranjo politiko države.

Stalinova hči se je zatekla v Švico

Na Stalina je svetovna javnost že skoro pozabila. Kitajski komunisti mu sicer še izkazujejo čast, pa bolj da dražijo Moskvo kot pa iz prepričanja. Pretekli teden pa je Stalin spet prišel v ospredje. Za to je poskrbela njegova 41-letna hčerka Svetlana.

Svetlana Stalin Allilujeva (materno ime) je 20. decembra 1966 odletela v Indijo s pepelom Briješa Singha, ki je bil Indijec po rodu in je kot komunist prišel v Sovjetsko zvezo, da tam vrši službo uradnega prevajalca. Ni znano, ali sta bila poročena ali pa sta samo živela skupaj. Vsekakor se je Svetlana poročila in razporočila večkrat; časopisi poročajo, da štirikrat ali petkrat. Prvi mož je bil neki Morozov, baje judovskega pokolenja. Stalin je temu zakonu močno nasprotoval. Svetlana je imela tedaj komaj 18 let. Iz tega zakona sta sedaj 21-letni Jožef Morozov in 16-letna Jekaterina.

V Indiji je ostala Svetlana Stalin vse do začetka marca pri Singhovih sorodnikih. Ni znano, kaj je nanjo vplivalo, da se je odločila za bivanje v tujini. In tedaj so se pričele težave. Indijska vlada ji je sporočila, naj si izbere kako drugo državo, ker da ne želi imeti težav s Sovjetsko zvezo. Nato se je obrnila na Združene države Sev. Amerike. Ponudba je bila za tamkajšnje politike silno mikavna, saj bi se dalo Svetlanin primer dobro propagandno izkoristiti. Toda sam predsednik Johnson je odločil, naj zaenkrat Stalinova hči ne pride v ZDA.

Nato so ji ameriški funkcionarji na poslaništvu v Novem Delhiju v Indiji vse tako uredili, da je lahko preko Rima prišla v Švico. Ta jo je sprejela ne kot politično begunko, temveč kot turistko in ji dovolila bivanje za tri mesece na svojem ozemlju. Švicarski zvezni minister za notranje zadeve von Moos je v ponedeljek zbranim časnikarjem prebral sledečo izjavo: »Ker ima Svetlana Stalin Allilujeva svoje osebne dokumente v redu, ni bilo razloga, da ji naše zvezne oblasti ne bi bile izdale dovoljenja za bivanje. Če bo po treh mesecih želela njegovo podaljšanje, bodo oblasti o tem razpravljale ob svojem času. Zaenkrat je gotovo eno: Svetlana Stalin trenutno ne misli na povratek v Sovjetsko zvezo. Dala je tudi vedeti, da si ne želi stikov s časnikarji, zato policija nadzoruje kraj njenega bivanja; naša dolžnost je namreč, upoštevati želje naših gostov!«

Medtem pa so že začele deževati razne ponudbe za pisanje spominov. Neki ameriški založnik je Svetlani ponudil bajno vsoto za spis »Stalin v svojem intimnem življenju«, znana ameriška revija »Life« pa za vrsto člankov 500.000 dolarjev, t. j. 300 milijonov lir. Štirinajst let po Stalinovi smrti je lahko njegova hči spoznala, da je očetovo ime še vedno sodobno in da se dá iz njega delati kapital. Prihodnji tedni bodo razkrili, kaj je Svetlano nagnilo, da je Sovjetski zvezi obrnila hrbet.

RAZNO

Veliki misijon v Mehiki

V mehiškem glavnem mestu so imeli kot uvod v postni čas peti »Veliki misijon«. Take misijone imajo vsakih šest let z namenom, da obnove duh prebivalstva in ga znova približajo Bogu. Ob priliki misijona so ustanovili v glavnih cerkvah mesta sto središč za apostolat, kjer bo delovalo 250 duhovnikov, 500 redovnic, 100 katehistov in laičnih prostovoljcev. Vodja pripravljalnega odbora pater Tellez je izjavil, da upajo v teku bodočih mesecev urediti med drugim nad 6.000 zakonov.

Mednarodni katoliški športni dan

Od 30. marca do 2. aprila bo v Münchnu na Bavarskem mednarodni katoliški športni dan. Pripravljalni odbor, katerega člani so člani mednarodne katoliške zveze za telesno vzgojo, se je sestal te dni v bavarski prestolnici. Prireditve se bo udeležilo 70 delegatov iz različnih evropskih in izvenevropskih držav. Pričela se bo s sveto mašo, ki jo bo daroval monakovski nadškof kardinal Döpfner.

Apostolski protonotar msgr. Albin Kjuder - umrl

Na tiho nedeljo, 12. marca 1967, je rano zjutraj umrl na domu v Tomaju msgr. Albin Kjuder, župnik in bivši apostolski administrator slovenskega dela tržaško-koperske in reške škofije. Že več časa je bolehal na srcu, si iskal zdravja v avstrijskih knajpališčih in končno v bolnici v Sežani, od koder so ga dan pred smrtjo prepeljali v Tomaj.

V torek ob 15. uri so se izvršile pogrebne svečanosti. Pogrebno sv. mašo je pel koprski škof dr. Janez Jenko, ki je nato v lepem govoru očrtal življenje in delo pokojnikovo, ostale pogrebne svečanosti pa je opravil ljubljanski nadškof dr. Jože Pogačnik. Pogreba so se udeležili številni cerkveni dostojanstveniki: koprski prošt msgr. L. Jurca, ljubljanski generalni vikar dr. Stanko Lenič, dr. V. Fajdiga, dr. J. Oražem, tržaški monsignorji A. Salvadori, dr. L. Škerl, Natalij Silvani itd. Bilo je nad sto duhovnikov in tako ogromna množica, da je bila cerkev nabito polna, pred njo pa še enkrat toliko ljudi. Veličastni pogreb je bil najzgovornejše priznanje zaslužnemu duhovniku.

Msgr. Albin Kjuder se je rodil v Dutovljah na Krasu dne 25. februarja 1893. Po končanih ljudskih šolah v domačem kraju je obiskoval nemško gimnazijo v Trstu. Nato je stopil v bogoslovje v Gorici. Med prvo svetovno vojno se je skupno s tržaškimi bogoslovci zatekel k očetom lazaristom v Ljubljano. V duhovnika je bil posvečen v Ljubljani dne 24. julija 1916. Leta 1917 je bil nastavljen sprva za kaplana v Barkovljah in nato, od leta 1918 do 1924, za duhovnega pomočnika pri Starem sv. Antonu in v bolnišnici Regina Elena v Trstu. Leta 1924 je prišel kot župnik v Tomaj ter vodil to važno kraško duhovnijo celih 43 let. Lani je slovesno obhajal zlatomašniško slavje.

Novogoriški apostolski administrator dr. Mihael Toroš je dne 28. septembra 1955 imenoval msgr. Kjudra za svojega delegata na področju tržaško-koprskega dela administrature. Dne 28. junija 1961 pa ga je sv. oče Janez XXIII. imenoval za apostolskega administratorja jugoslovanskega dela tržaško-koprske in reške škofije v Sloveniji z vsemi pravicami rezidencialnega škofa, izvzemši tistih, ki jih more vršiti samo posvečeni škof. Od 2. januarja 1959 do 28. junija 1961 je bil predsednik cerkvenega zakonskega sodišča za tržaško apostolsko administraturo, od leta 1962 dalje tudi narodni voditelj Apostolske zveze za vso Jugoslavijo.

Msgr. Kjuder je bil mož velikih duhovnih in umskih sposobnosti, sijajen govornik, dober misijonar, šegav družabnik, velik ljubitelj knjig in arhiva.

Poleg rednega dušnopastirskega dela v obširni župniji se je na poseben način posvečal duhovnemu vodstvu šolskih sester, ki so imele na griču ob cerkvi svoj provincialni dom, vodile šole, prirejale gospodinjske tečaje za dekleta širom po Primorski. Zanj in za vse župnijsko življenje je bil kaj usoden odhod dobrih sester, ki so si nato ustvarile nov dom v Trstu.

Kot delegat in še bolj kot apostolski administrator je msgr. Kjuder dobrih devet let nosil breme škofovske službe: upravljal je administracijo, hodil po župnijah, birmoval in vršil pastoralne vizitacije. To službo je vršil do 31. avgusta 1964, ko je predal svoje posle novemu škofu za vse Slovensko Primorje, dr. Janezu Jenku. V znak priznanja za storjeno delo ga je Sv. sedež imenoval za apostolskega protonotarja.

Neminljivo zaslugo za zgodovino Primorske si je msgr. Kjuder pridobil s tem, da je v župnijskem arhivu v Tomaju uredil bogato knjižnico in arhiv in tam zbral veliko dragocenega materiala, ki bi bil sicer za vedno izgubljen. Gre za najbogatejšo in najlepše urejeno župnijsko knjižnico na Primorskem.

Bog mu bodi prebogato in neminljivo plačilo!

R. K.

Instrukcija o petju in glasbi

V nedeljo, 5. marca je glavna liturgična komisija za izvedbo koncilskih predpisov o liturgiji izdala daljšo instrukcijo o petju in glasbi v liturgiji. Instrukcija je razdeljena takole: Uvod, osnovna načela, sodelavci pri bogoslužju, petje pri sv. maši, petje pri brevirju, glasba pri zakramentih in zakramentalih, pri posebnih pobožnostih cerkvenega leta, pri bogoslužju božje besede in drugih pobožnostih, priprava novih melodij za liturgično besedilo v materinem jeziku, katera glasbila se smejo uporabljati v cerkveni glasbi, škofijske komisije za cerkveno glasbo.

Za zagovornike moderne glasbe je važna določba, naj se v cerkvi ne uporabljajo instrumenti, ki so po splošnem mnenju primerni le za posvetno glasbo.

Zelo važno je opozorilo, naj pri svetih obredih poje le tisti, ki zna res peti, in ki je dobro pripravljen. Kdor ne zna peti, naj raje recitira. To velja posebno za obrede velikega tedna.

Velika noč na Dodekanezu

Katoličanom na Dodekanezu je Sveta stolica dovolila, da praznujejo veliko noč skupno s pravoslavnimi verniki, ki jo imajo letos 30. aprila. Tudi to je znak novega razmerja in zbližanja med verniki katoliške in pravoslavne veroizpovedi.

Cerkev v obliki kroga

V mestu Cedar Rapids v Severni Ameriki so zgradili prvo katoliško cerkev, ki ima obliko kroga. Cerkev je posvečena vsem svetnikom. V devetih vrstah v polkrogu okrog glavnega oltarja je prostora za 850 oseb. Cerkev je stala 650.000 dolarjev.

Zaključek tečaja za goriške pevovodje

Pred mesecem in pol smo z velikim zadovoljstvom zasledili v »Katoliškem glasu« obvestilo, da prireja Zveza slovenske katoliške prosvete na Goriškem za naše pevovodje izpopolnitveni tečaj v tehniki dirigiranja. Veselilo nas je zlasti dejstvo, da je ZSKP to vabilo naslovila ne samo na pevovodje, ampak tudi na vse tiste, ki jim je zborovsko petje pri srcu (t. j. pevcem, učiteljem itd.). To je omogočilo, da se je tečaja udeležilo zadovoljivo število poslušalcev; vendar smo mnenja, da bi lahko bilo njihovo število še veliko večje, zlasti če upoštevamo dejstvo, da deluje sedaj na Goriškem 12 zborov.

Tečaj je potekel brezhibno in to predvsem po zaslugi dr. Zorka Hareja, ki je na prošnjo prirediteljev tečaj organiziral in požrtvovalno vodil. Vsaki ponedeljek, od 13. februarja do 12. marca, so se goriški pevovodje shajali v spodnji dvorani Kat. doma s tržaškimi kolegi ob številni udeležbi drugega občinstva. Delovni spored tečaja je bil izredno bogat, ker je zajemal vse bistvene činitelje, ki so odločilni za dovršeno in doživeto umetniško zborovsko petje. Kateri so ti činitelji, je razvidno že iz naslovov posameznih predavanj, ki so si sledila v tem zaporedju:

1. Interpretacija pesmi: ritmika, dinamika, agogika, itd. (predavatelj dr. Z. Harej).
2. Tehnika dihanja (prof. M. Kos).
3. Ritmika (prof. H. Mamolo).
4. Tvorci in proizvajanje glasu (prof. M. Kos).
5. Tehnika dirigiranja (prof. U. Vrabec).
6. Sistematika (ali taktika) vodenja zborov (prof. U. Vrabec).
7. Ritmika (nadaljevanje, prof. H. Mamolo).
8. Fraziranje (dr. Z. Harej).
9. Pravorečje (prof. J. Peterlin).

Razume se, da bi vsako izmed teh predavanj zahtevalo samo zase vsaj toliko časa, kolikor ga je bilo odmerjenega za celotni tečaj, pa še kaj več. Zato tem bolj z občudovanjem ugotavljamo, da je tržaškim predavateljem uspelo res zadovoljivo in izčrpno razčleniti vso problematiko dirigiranja v vseh njenih bistvenih sestavnih delih. Njihova navdušena, dovršena, vešča izvajanja so goriški pevovodje in ostalo občinstvo poslušali s pravim užitkom in z velikim zanimanjem. Saj so vsi udeleženci imeli jasen občutek, da je tak tečaj nekaj edinstvenega in izredna priložnost, preko katere vsakdo z lahkoto obogati svoje znanje na glasbenem polju in se okoristi z vsemi tistimi izkušnjami, ki so si jih pevovodje-predavatelji pridobili v teku življenja. In te izkušnje so predavatelji nudili nesebično, tako rekoč na pladnju, v vsakem predavanju.

V tem oziru se s posebno hvaležnostjo spominjamo predavanj prof. Ubalda Vrabca. Do sedaj smo ga poznali kot dovršenega skladatelja in dirigenta, sedaj ga cenimo tudi kot dobrega predavatelja. S svojim preprostim simpatičnim nastopom in z veliko nesebičnostjo, s katero je stavil na razpolago goriškim pevovodjem svoje izkušnje na področju dirigiranja, si je pridobil srca vseh prisotnih. Prepričani smo, da bodo njegovi nasveti rodili sadove že v doglednem času.

Naša zahvala in hvaležno priznanje za njihov trud in požrtvovalnost pa gre tudi vsem ostalim predavateljem: prof. Kosu, prof. Mamolu, prof. Peterlinu, še posebno pa dr. Z. Hareju, ki je prevzel nase težko nalogo in odgovornost, da je tečaj organiziral in ga tudi tako dovršeno izpeljal.

Štm.

Z GORIŠKEGA

Haydnova maša v cerkvi sv. Ignacija v Gorici

V cerkvi sv. Ignacija na Travniku smo lahko po daljšem času prisostvovali večjemu vokalno-instrumentalnemu koncertu. Ob priliki dvestoletnice posvetitve največje goriške cerkve so nastopili orkester in zbor glasbenega liceja »J. Tomadini« iz Vidma in priznani solisti z izvedbo velike Haydnove »Nelsonove maše« v d-molu. To je eno izmed velikih del, ki jih je avstrijski klasik posvetil cerkveni glasbi. Maša ima tradicionalno delitev na Kyrie, Gloria, Credo, Sanctus ter Benedictus in Agnus Dei. V vsej skladbi kot celoti prekipeva ideja mogočnosti in zmagoslavja, ki izvira iz skladateljevega navdiha ob Nelsonovi zmagi nad Napoleonovim brodovjem leta 1798 pri Abukirju ob afriški obali. Pozna se, da je Haydn v zborovski gradnji precej posnemal Händelov slog, medtem ko so solistični deli že bolj opernega značaja. Velika izrazna sila nastopi že v Kyrie ter se nato nadaljuje v Gloria, kjer pa prestopi tudi v lirizem zlasti v »Qui tollis«. Istotako se kaže večja umerjena čustvenost v »Et incarnatus« iz Credo. Naravnost heroično prepričljiv je Sanctus, ki se potem ublaži v Benedictusu. Agnus Dei se iz prvotne proseče molitve razgiblje v slovesno himno miru. Pri tem nam stopi v ospredje široka polifonska zasnova »Dona nobis pacem« kakor že prej »In gloria Dei Patris«.

Ni lahka dovršena izvedba tega monumentalnega Haydnovega dela. Dirigent Aladar Janes je mojstrsko obvladal tako orkester kot zbor, med solisti pa naj omenim zlasti altistko Ester Orel z zelo dognano interpretacijo. Zbor sta dobro naštudirala Mario De Marco in Albino Perosa, vendar bi morda kazalo število pevcev bolj omejiti, s čimer bi lahko preprečili včasih preveč agresivne izpade celote. Na vsak način pa so videmski izvajalci v veliki meri poudarili silnost in veličastnost Haydnove maše.

(a. b.)

RADIO TRST A

Spored od 19. do 25. marca 1967

Poročila: 7.15 (samo ob delavnikih), 8.15, 11.30 (samo ob delavnikih), 13.15, 14.15, 17.15 (samo ob delavnikih), 20.15 in 23.15.

Dejstva in mnenja: 14.15 (samo ob delavnikih).

Šport: (dnevno) ob 20.00 uri.

Nedelja: 8.30 Kmetijska oddaja. — 9.00 Prenos sv. maše iz župne cerkve v Rojanu. — 10.15 Od nedelje do nedelje na našem valu. — 11.15 Oddaja za najmlajše: »Pastirji severnih jelenov«. Dramatiziran roman. Četrti in zadnji del. — 12.00 Nabožna glasba. — 12.15 Vera in naš čas. — 13.00 Odmevi tedna v naši deželi. — 15.30 »Alfie Elkins in njegovo skromno življenje«. Radijska pripoved. — 18.30 Sodobne črtice in novele: Aleksij Pregarc: »Praznik sonca v Povesku«. — 20.30 Iz slovenske folklore: V starih časih: Lelja Rehar: »Uoljčenca je vre leti«.

Ponedeljek: 11.40 Radio za šole (za srednjo šolo). Ponovitev ob 17.25. — 12.10 Brali smo za vas. — 13.30 Priljubljene melodije. — 18.00 Odvetnik za vsakogar, pravna posvetovalnica.' — 19.00 Tržaški pripovedniki: »Umberto Saba«. — 19.30 Postni govori: dr. Kazimir Humar: »Ali sta potrebna trpljenje in zlo?«. — 21.00 Obletnica meseca: »Sto let Toscaninijevega rojstva«.

Torek: 12.00 Iz slovenske folklore: V starih časih: Lelja Rehar: »Uoljčenca je vre leti«. — 17.20 Italijanščina po radiu: Spopolnjevalni tečaj: 37. lekcija. — 19.10 Plošče za vas, quiz oddaja. — 20.35 A. Scarlatti: »Žalostna Mati božja«, oratorij.

Sreda: 11.40 Radio za šole (oddaja za prvo stopnjo osnovnih šol). Ponovitev ob 17.25. — 12.10 Pomenek s poslušavkami. — 18.00 Ne vse, toda o vsem. — 19.10 Higiena in zdravje. — 19.25 Zbor »Tone Tomšič« iz Ljubljane. — 20.35 Simfonični koncert orkestra in zbora Mestnega glasbenega liceja »Jacopo Tomadini« v Vidmu. Vodi Aladar Janes. V odmoru: Socialne vede.

Četrtek: 12.15 »O obredih Velikega tedna«, pripravil msgr. Lojze Škerl. — 17.20 Italijanščina po radiu: Spopolnjevalni tečaj: 38. lekcija. — 19.00 Pisani balončki, radijski tednik za najmlajše. — 20.30 »Lepa smrt«, radijska drama. — 21.50 J. S. Bach: Pasijon po sv. Mateju, 1. del.

Petek: 11.35 Slovenske nabožne pesmi. — 12.10 Med tržnimi stojnicami. — 13.30 Iz del Ludwiga van Beethovna. — 17.30 Franz Schubert: Simfonija št. 4 v c-molu, »Tragična«. — 18.00 Ne vse, toda o vsem. — 18.30 O glasbi govorijo skladatelji. — 19.00 »Veliki teden v Málagi«. — 19.30 Postni govori: dr. Fr. Šegula: »Kristus je po Sv. Duhu sam sebe dal Bogu v brezmadežno daritev«. — 20.30 Gospodarstvo in delo. — 21.00 »Jezusovo trpljenje v slovenskem pripovedništvu in poeziji«. — 21.20 J. S. Bach: Pasijon po sv. Mateju, 2. del.

Sobota: 11.35 Slovenske nabožne pesmi. — 12.10 Tržaške ulice in trgi: »Ulica Cattedrale«. — 13.30 Lisztove in Chopinove klavirske skladbe. — 15.00 Glasbena oddaja za mladino. — 16.00 »Škofjeloški pasijon«. Igrajo člani Slovenskega gledališča v Trstu. — 17.20 Cerkev v sodobnem svetu. — 18.30 Skladbe za kitaro. — 19.10 Družinski obzornik: »Velika noč v družini«. — 20.45 Vokalni kvartet, ki ga vodi Ubald Vrabec. — 21.00 »Premišljevanje o trpljenju Gospodovem«. Igrajo člani Radijskega odra. — 22.00 Orgelska glasba.

ITALIJANSKA TELEVIZIJA

Spored od 19. do 25. marca

Vsakdanje oddaje: Prvi program: 17.30 novice; 20,30 novice; 23.00 novice; 17,45 oddaja za otroke. — Drugi program: 18.30 Nikoli ni prepozno.

Nedelja: Prvi program: 9.30 Sv. maša, ki jo bo daroval sv. oče; 12.00 Verske novice; 21.00 Cavour, življenje, nato šport. — Drugi program. 18.00 Brahmsov koncert; 21.15 Večerna glasba; 22.15 Princezinja, film.

Ponedeljek: Prvi: 21.00 TV 7; 22.00 Glasba; 22.35 New York-Pariz-New York, film. — Drugi: 21.15 Mandy, gluhonema deklica, film.

Torek: Prvi: 19.00 Kdo je Jezus, govori p. Marijan; 21.00 Skrita moč, japonski film. — Drugi: 21.15 Sprint; 22.00 L'Approdo.

Sreda: Prvi: 21.00 Skupno življenje, Eden izmed nas; 22.15 Šport ob sredah. — Drugi: 21.15 Mladi, tedenska oddaja; 22.15 Igre v družini.

Četrtek: Prvi: 21.00 Almanah, poročila iz sveta znanosti in kulture; 22.00 Šport. — Drugi: 21.15 S. Frančišek Asiški, I. del.

Petek: Prvi: 17.45 Obredi velikega petka, prenos iz stolnice v Turinu ; 19.30 Svetnica molka; 20.50 Proces sv. Terezije Deteta Jezusa; 22.25 Transitus animae, oratorij L. Perosija. — Drugi: 21.10 Križev pot v Koloseju z udeležbo sv. očeta; 22.10 Obzornik.

JOSEFINE STEGBAUER 6
Prevedel J. P.

„Veš li število zvezdà...?“

Teta Emilija pa je spet vzdihnila: »Tako mi je žal za malo Marjetko!«

»Da, zares ubogi otrok!« je odgovorila mati raztreseno.

»Marija, poslušaj me vendar!« Teta Emilija je svojo sestro prijela za roko in jo prisilila, da jo posluša.

»No? Kaj pa imaš?«

»Marija! Verjemi mi, celo noč nisem spala. Ves čas sem premlevala eno in isto misel. Imam lepo pokojnino, čedno stanovanje in — prazno življenje. Marija, boš li zelo huda, če bi..., saj ne bi tvoje Melanije zaradi tega nič manj ljubila — toda glej, rada bi spet imela človeka, ki bi bil čisto moj — še nikoli nisem tega tako čutila kakor v teh dneh — kratkomalo, kako bi bilo, če bi malo Marjetko, ki je spomin zgubila, vzela k sebi?«

Gospa Kersten je bila prvi trenutek kar malo zbegana: »Pa res misliš vzeti tujega otroka k sebi?«

»Se ti zdi to tako čudno?«

»Emilija, prav nič se ne mislim v to vmešavati. In zaradi Melanije to sploh ne pride v poštev. Melanija ti ne sme biti v tem primeru nobena ovira. Toda bojim se, da s tem ne boš doživela nobene hvaležnosti, ampak samo skrbi.«

»In če te skrbi rada prevzamem?«

»Če pomeni ta odločitev kako olajšavo v tvojem življenju, potem dobro veš, da ti bom jaz najprej iz srca privoščila vsako olajšanje tvoje trde usode. Toda, za božjo voljo, nikar ne vzemi otroka kar takoj za svojega. Saj si lahko tako dobra do njega kot do lastnega otroka. Le pred razočaranjem bi te rada obvarovala.«

»Ti torej nisi nasprotna moji odločitvi?«

Gospa Kersten je prisrčno prijela sestro za roko: »Kako bi vendar mogla preprečiti delo usmiljenja? Želim ti le, da bi ti ta odločitev prinesla srečo, katero si želiš.«

»Zdaj pa je čas, da se peljeva v bolnišnico,« je kar naenkrat rekla teta Emilija in začela priganjati in že vzela v roke plašč in klobuk.

»Celo noč sem premišljevala to svojo odločitev in bom še danes govorila s primarijem.«

Nato sta šli k cestni železnici. Med vožnjo nista govorili. Preveč poln je bil voz. In obe sta imeli dovolj opravka z lastnimi mislimi. Emilija Thorn je vsa sproščena mislila na bodoče življenje, vsa vesela, da je končno vendar razodela svojo odločitev. Gospa Kersten pa je imela neprijeten občutek, če ni morda njena sestra s to odločitvijo napravila velike neumnosti. Obenem pa je tudi dobro razumela, kako osamelo se mora sestra kot vdova počutiti, in ji je srčno želela, čeprav je naskrivaj že vzdihovala, da bi ji življenje ne napravilo še enkrat velikega razočaranja.

Tudi med potjo in od postaje do bolnišnice nista govorili. Ob vhodu v bolnišnico pa sta zašli med množico obiskovalcev in tu sploh nista mogli načeti tako osebnih pogovorov.

Predno sta prišli v bolniško sobo, ju je srečala sestra Frančiška.

»Oprosti za hip,« je dejala teta Emilija svoji sestri, »takoj pridem.« Počakala je za hip, da je odšla v bolniško sobo. Potem pa se je obrnila do sestre Frančiške.

»Sestra, kje pa bi mogla dobiti gospoda primarija?«

»V drugem nadstropju, soba 51.«

Hvala!« Mlada vdova, ki po smrti svojega otroka še ni odložila žalne obleke, je obotavljajoč se šla v drugo nadstropje. V svoji vznemirjenosti je naenkrat začutila, da se je vendar za nekaj zelo važnega odločila. Pred primarijevimi vrati je za trenutek postala in položila roko na glasno bijoče srce. Potem pa je odločno potrkala. Močan: »Noter!« jo je povabil, naj vstopi. Primarij ji je prišel naproti: »S čim naj vam postrežem?«

Zdaj ji je spet pričelo biti srce. »Nekaj vznemirjena sem, gospod primarij,« je težko dihala. »Prihajam s prošnjo, če se smem tako izraziti.« Pa se ji je ustavilo.

»Zakaj pa tako vznemirjeni? Ne boste sedli? In če smem vprašati: s kom mi je čast govoriti?«

»Thorn Emilija sem, teta male Melanije Kersten iz sobe 28.«

»Aha, tiste krasne deklice, ki nam je toliko pomagala, da je vzbudila spomin naše pacientke brez imena.«

»Da, gospod primarij. Melanija Kersten je moja nečakinja. Sem vdova. Imela sem tudi hčerko, pa je umrla za davico. In sedaj —«. Spet ji je vzelo besedo.

»Pomirite se vendar, gospa Thorn!«

»Ja, in sedaj se mi deklica brez imena tako smili, ubogi otrok, ki je moji rajni Marjetici tako podoben — pa da kratko povem, gospod primarij, mislite, da mi bo kdo kaj nasprotoval, če bi zaprosila, da bi tega otroka meni prepustili? Prav rada bi ga vzela k sebi, — tako sama sem.«

Kar solze so ji polile lica.

Primarij jo je ves začuden pogledal:

»To je vsekakor plemenita odločitev, gospa Thorn. Nekaj predpisov boste že morali vzeti v poštev, a nasprotoval vam ne bo nihče, če res hočete odgojiti zapuščenega otroka.«

»In kaj naj naredim, kam naj se obrnem?«

(se nadaljuje)

GORIŠKE NOVICE

SPOROČILO SDZ V GORICI

Vodstvo Slovenske demokratske zveze v Gorici je večkrat pretresalo vprašanja slovenskega šolstva na Goriškem in Tržaškem. Ugotovilo je, da je bil zakonski temelj položen s šolskim zakonom, da pa tiste določbe tega zakona, ki bi morale biti izvršene po administrativni poti, še niso izvršene, kakor bi po ukazu tega zakona že davno morale biti. Administrativna vprašanja, zlasti zadeve osebja pa nedvomno bolj spadajo v pristojnost sindikatov kot pa političnih organizacij.

Spričo tega je vodstvo SDZ prišlo do zaključka, da je treba okrepiti sindikate in dati njihovi dejavnosti večjega zagona. Zato svetuje vsem slovenskim učiteljem in profesorjem na Goriškem, naj polnoštevilno vstopijo v sindikat in naj podprejo njegove napore za dosego naravnih in uzakonjenih pravic, kajti šolskih vprašanj je veliko, od vpisovanja v šole, moralnega in gmotnega podpiranja do vsega šolskega dela.

Istočasno izraža vodstvo SDZ mnenje, da je potrebna čim tesnejša povezava med goriškim in tržaškim sindikatom šolnikov, ter svetuje, naj se ustanovi Sindikalna zveza slovenskih šolnikov v Italiji.

Gorica, 9. marca 1967

Vodstvo SDZ v Gorici

Predavanja za starše

Zveza slovenske katoliške prosvete je ob letošnjih vzgojnih tednih priredila tudi dve predavanji za starše. Obe sta bili v mali dvorani Katoliškega doma. Na prvem predavanju je govoril msgr. Franc Močnik, na drugem pa msgr. dr. Lojze Škerl. Letošnji vzgojni tedni so imeli za namen seznaniti mladino in starše z dekreti in dognanji 2. vatikanskega koncila, v kolikor se tičejo enih in drugih. Zato sta bili tudi obe predavanji za starše osredotočeni na izvajanja zadnjega koncila. Msgr. Močnik je posvetil posebno pozornost dekretu o vzgoji mladine, v kolikor se ta tiče naloge staršev; msgr. Škerl pa se je ustavil ob dekretu »Cerkev v sedanjem svetu« in prikazal, kaj meni sodobna Cerkev o nalogah zakoncev v družini.

Kdo udeležencev bi bil morda želel še kaj drugega, saj je polje odnosov v družini obširno. Vendar je bil letošnji namen, kot že povedano, seznaniti udeležence z naukom koncila. V tem oziru sta bili zlasti obe predavanji za starše prav izčrpni.

Udeležba ni bila kaj velika in so manjkali zlasti mlajši zakonci. Vemo, da imajo mladi očetje in matere veliko dela in skrbi, toda ena ne zadnjih skrbi bi morala biti tudi ta, da se poučijo, kako bi lepše vodili svoje družine in kako bi boljše uspevalo njih zakonsko življenje. Vse to ni nikomur dano od zgoraj, kot nas prepričujejo številne polomije v družinah, ki so nemalokrat posledica nepripravljenosti ali premajhne pripravljenosti zakoncev na njih naloge. Zato je težko razumeti in še težje opravičiti nezanimanje številnih zakoncev za probleme, ki so predvsem njihovi.

Dobro je znati slovenski jezik

Bil je čas, ko so mnogi slovenski starši na Goriškem in Tržaškem svoje otroke vpisovali v italijanske šole, češ da se bodo zaradi tega njih otroci uspešneje uveljavili v življenju. Malo jim je bilo pri tem mar, da so jih na ta način oropali lastnega jezika, ki ga sami govore in je bil tudi jezik njih staršev in prednikov. V svojem oportunizmu niso pomislili, da govoriti dva ali več jezikov je vedno koristno, zlasti če se živi v obmejnem področju. In sedaj v svojo sramoto doživljajo, da svojim otrokom ne morejo preskrbeti službe, ker ti ne znajo obeh tukajšnjih občevalnih jezikov.

Prav te dni je pokrajinski urad za delo v Gorici razposlal na vsa uredništva tukajšnjih listov okrožnico, v kateri sporoča, da se iščejo vajenke ali prodajalke v trgovinah, ki *dobro* obvladajo slovenski jezik; nadalje se iščejo natakarice, pomočnice v kavarnah, gostilnah in hotelih, ki znajo slovensko govoriti. Pokrajinski urad za delo bi rad ugotovil, kolikšna je razpoložljivost delovnih sil na našem tržišču, ki dobro obvladajo slovenski jezik, da bi se lahko zaposlili v tukajšnjih obratih. Prizadete osebe naj neobvezno sporočijo svoje ime, starost, bivališče in poklic pokrajinskemu uradu za delo, ulica Crispi 9, soba št. 2. Sporočilo lahko pošljejo tudi po uradu za namestitev v svoji občini.

Števerjan

Slovensko katoliško prosvetno društvo je v četrtek, 9. marca priredilo kulturni večer, na katerem so predvajali lepe slovenske filme, o katerih smo v »Kat. glasu« že poročali. Tudi pri nas so bili gledalci nad njimi navdušeni.

V četrtek, 16. t. m. pa je napovedan spet kulturni večer in sicer nosi naslov: »Vsak čas ima svoj kras«.

Na seji društvenega odbora, ki je bila pretekli petek, so odborniki izdelali program za letošnje prvomajsko slavje. Lahko že sedaj povemo, da bo letos izredno bogat, saj bodo prišli k nam Korošci z muziko, Tržačani, zbori z Goriške in celo ansambel iz Slovenije.

Zaključili smo tudi s pobiranjem članarine in vpisovanjem novih članov. Za leto 1967 je vpisanih v SKPD Števerjan kar 130 članov.

Štandrež

Simona Gregorčiča, »goriškega slavčka«, se je tudi Štandrež spomnil ob 60-letnici smrti in njemu na čast priredil preteklo nedeljo uspelo prireditev. Prosvetno društvo Štandrež je za to priliko povabilo g. Bogomila Breclja iz Doberdoba, da je z barvnimi slikami in prijetnim komentarjem prikazal življenjsko pot priljubljenega pesnika. Nato je solistka ga. Mira Brajnik-Pangosova prijetno zapela dve Gregorčičevi pesmi, katerima je sledila živa slika s petjem ponarodele Gregorčičeve »Rože je na vrtu plela«. Akademik Damijan Pavlin je občinstvu razložil Gregorčičevo pesniško delovanje. Govor so prepletale deklamacije izbranih pesmi, katere so člani prosvetnega društva občuteno podali. Deklamacije so spremljale primerne filmske slike in klavirska glasba. Za zaključek so domači solisti zapeli še dve znani pesmi: »Siromak« in »Veseli pastir« ter želi navdušeno odobravanje občinstva.

ZAHVALA GORIŠKEGA NADŠKOFA

Nadškof msgr. A. Pangrazio je poslal msgr. Močniku iz Rima naslednje pismo:

Prečastiti monsignor!

Moja dolžnost je, da se prav prisrčno zahvalim za tako lepo in pomenljivo poslovilno slovesnost, ki ste mi jo priredili slovenski duhovniki in verniki v petek, dne 3. marca v cerkvi sv. Ignacija v Gorici.

Moja zahvala, čeprav malo pozna, zaradi obilnega dela v teh dneh, naj bo izraz hvaležnosti in naklonjenosti do vseh slovenskih vernikov.

Zelo sem bil vesel tako številne udeležbe pri sv. daritvi in sv. obhajilu kot tudi, da so bili navzoči tudi mnogi slovenski duhovniki, nekateri iz najbolj oddaljenih krajev nadškofije.

Prosim Vas, da se zahvalite v mojem imenu vsem in povejte jim, da nadškof, tudi če je daleč, vse spremlja z ljubeznijo in molitvijo.

S ponovno zahvalo pošiljam Vam in vsem slovenskim vernikom prisrčen pozdrav in svoj nadpastirski blagoslov.

† Andrej, nadškof

Letošnji veliki teden za slovenske vernike v Gorici

Sobota 18. marca pred oljčno nedeljo: Zvečer ob 8.30 v cerkvi sv. Ivana sv. maša za može in fante s skupnim sv. obhajilom.

Oljčna nedelja: Pri Sv. Ignaciju na Travniku ob 9. uri med sv. mašo petje »Pasijona« v slovenskem jeziku. Zvečer pred sv. mašo ob 7. uri pri Sv. Ivanu blagoslov oljk.

Ponedeljek in torek: Ob 3. uri popoldne skupna ura češčenja v stolnici. Vse tri prve dni velikega tedna zvečer sv. maša pri Sv. Ivanu ob 7. uri.

Veliki četrtek, 23. marca: Ob 8. uri zvečer pri Sv. Ivanu sv. maša v spomin zadnje večerje in nato v isti cerkvi češčenje sv. R. Telesa in sicer: od 10. do 11. ure za žene in dekleta; od 11. do 12. ure za može in fante.

Veliki petek: Spomin Jezusove smrti. Post in zdržek od mesnih jedi. Zjutraj ob 6.15 v stolnici pridiga o Kristusovem trpljenju in sv. križev pot.

Ob 10. uri dopoldne češčenje sv. Rešnjega Telesa pri Sv. Ivanu za mladino osnovnih šol in nižje srednje šole.

Ob 11. uri dopoldne češčenje za višješolsko in akademsko mladino.

Ob 5. uri popoldne pri Sv. Ivanu obredi velikega petka; branje prerokb in Gospodovega trpljenja po evangelistu Janezu, odkritje in češčenje križa, sv. obhajilo duhovnika in vernikov.

Ob 8. uri zvečer zadnja postna pridiga pri Sv. Ignaciju na Travniku.

Velika sobota: Spomin Jezusovega počitka v grobu. Ves dan češčenje križa pri Sv. Ivanu.

Velikonočna nedelja: Zjutraj ob 6. uri vstajenjska procesija v stolnici, sv. maša in nato velikonočni blagoslov jedil.

Druge sv. maše v slovenskem jeziku po cerkvah ob običajnih urah.

Pri Sv. Ivanu bo prilika za sv. spoved pred pobožnostmi in po njih. Tudi v drugih cerkvah so na razpolago slovenski spovedniki (stolnica, Sv. Ignacij, Placuta, Sv. Rok, kapucini).

Opravite vsi svojo velikonočno dolžnost! Poskrbite, da jo bodo opravili vaši bolniki, saj je zanjo čas do praznika sv. Trojice (21. maja).

ZA KMETOVALCE

Pred nakupom kmetijskih strojev

Moč stroja. - Mehanizacija ali uporaba strojev je zajela tudi kmetijsko področje. Številni vzroki navajajo kmeta, da si nabavi stroj: pomanjkanje delovne moči, želja po zmanjšanju napora, želja po hitri obdelavi, potreba po pravočasnem opravljanju določenih del in znižanju proizvodnih stroškov. Večina strojev je namenjena za ravninske razmere in velike površine. Vendar je industrija začela izdelovati tudi stroje, ki so primerni za manjše kmetije in hribovite kraje. Izbira je tolikšna, da je kupec v pravi zadregi, ko si ogleduje najrazličnejše izdelke.

Pri nakupu stroja je treba misliti na marsikaj. Najprej moramo vedeti, kakšna dela bo moral stroj opravljati in kakšna moč bo potrebna. Kot primer vzemimo traktor. Moč merimo s konjskimi silami. Pri tem moramo razlikovati moč, ki jo ima traktor na motorni osi, na gonilniku in na vlečni ojnici. Največja moč je seveda na motorni osi, manjša na gonilniku in najmanjša na vlečni ojnici. Poleg tega razlikujemo maksimalno in normalno moč. Z maksimalno močjo lahko dela stroj le kratek čas, dočim z normalno močjo, ki je tri četrtine prejšnje, lahko dela neprenehoma več ur. Tako računamo pri traktorju, ki ima 50 KS ob gonilniku, da je njegova normalna moč le 35 KS.

Poljska dela zahtevajo od stroja različne napore. Tako je za oranje ene brazde, 28 cm globoke in 36 cm široke, potrebno 30 KS v srednje težki zemlji. Za vožnjo prikolice s skupno težo 45 stotov rabimo 15 KS. Za košnjo zadostuje 5 do 10 KS. Za setev, brananje, plitko okopavanje je potrebno okrog 10 KS. Zato je treba pri izbiri stroja vedeti, kakšna dela naj bi opravljal in se nato odločiti za njegovo moč, ki naj bo vselej nekoliko večja kot je predvidena za opravljanje določenih del.

Drugo važno dejstvo pri nakupu stroja je njegova cena. Nastane vprašanje, ali je boljše stroj kupiti ali si ga rajši od časa do časa izposojati. O tem pa prihodnjič nekaj misli.

Deželna uprava za zboljšanje kmetijstva

V smislu novega zelenega načrta je deželni odbor 7. t. m. določil precejšnje zneske za zboljšanje kmetijstva in sicer 160 milijonov za vso deželo kot prispevek kmetovalcem za nakup kmetijskih strojev (novi zeleni načrt namreč predvideva do 25 % prispevka pri nakupu kmetijskih strojev, ki ne stanejo čez en milijon). Nadaljnjih 60 milijonov je bilo odobrenih za zatiranje rastlinskih bolezni in škodljivcev; od tega bo dobila opazovalnica za rastlinske bolezni v Gorici 20 milijonov, opazovalnica v Trstu 3 milijone, dalje pokrajinska kmetijska nadzorništva v Vidmu 7 milijonov, Gorici 5 milijonov, Trstu en milijon in Pordenonu 4 milijone lir. Za javna bonifikacijska dela v gorskih krajih je isti odbor odobril 75 milijonov lir, ki bodo porabljeni v videmski pokrajini.

Inž. Janko Košir

OBVESTILA

Molitev za poklice. Apostolstvo molitve v Gorici je izdalo »Molitev Pavla VI. za poklice«. Ker se bliža svetovna nedelja za poklice — 2. povelikonočna — jo toplo priporočamo vsem. Naročite jo lahko v Alojzijevišču v Gorici. Izvod 5 lir.

Priznani goriški slikar Andrej Košič je odprl razstavo svojih slik v pasaži Mestne hranilnice v prostorih Pro Loco v četrtek, 16. marca ob 16. uri. Razstava bo odprta do 30. marca.

Šolsko skrbništvo v Gorici sporoča, da je izšla v Uradnem listu ministrska odredba št. 8 z dne 23. februarja 1967 o vlaganju prošenj za službena imenovanja začasnih srednješolskih učiteljev za šolsko leto 1967/1968.

Isto skrbništvo tudi sporoča, da je od 15. marca razobešena na razglasni deski skrbništva lestvica usposobljenih učiteljev v smislu člena štev. 4 zakona 25. 7. 1966 štev. 603.

Kmečka bolniška blagajna v Sovodnjah ob Soči vabi vse člane na občni zbor, ki bo v nedeljo, 19. marca ob 11. uri v občinski dvorani. Toplo se priporoča, da bi bila udeležba polna.

Blagajna neposrednih obdelovalcev zemlje sporoča, da vrši službo za števerjansko blagajno odslej dr. Perazzi (Perhavec) Stanko, ki sprejema v Gorici, ulica Dante (tik parka) št. 10, tel. 51-10.

V neposredni okolici Nove Gorice, Šempetra ali Solkana kupim **stanovanjsko hišo in nekaj zemljišča.** Plačilo v gotovini in po dogovoru. Naslov posreduje uprava našega lista.

DAROVI:

Za Zavod sv. Družine: Namesto cvetja na grob pok. ge. Anice Vrtovec, družina Bratina 5.000; Melcer Marija, Sovodnje, 5.000; v počastitev spomina pok. ge. Otilije Strel vd. Trpin 3.000; A. M. v spomin pok. g. Miroslava Škerk 3.000; dar po pok. A. Abujevi 1.000; P. F. v spomin pok. kolegice Otilije Strel-Trpin 1.000 lir; ob 3. obletnici smrti očeta Benedikta g. Andrej Košič 10.000 lir.

Za Alojzijevišče: N. N. 5.000; N. N. 450; N. N. 5.000; Avber Marija, Samatorca (Zgonik), 5.000; P. F. v spomin pok. kolegice Strel-Trpin Otilije 1.000; ob 3. obletnici smrti g. Benedikta Košiča 10.000; T. A. v počastitev spomina pok. Otilije Strel-Trpin 3.000 lir.

Za Marijanišče: Ob smrti sestre Marije darujeta Angela in Karel Podobnik 10.000 lir za zavod in 1.000 lir za župnijsko cerkev na Opčinah; Lukežič, Pariz, za Marijanišče 4.000; M. N., Bazovica, 2.000; A. Ž., iz Trsta, 10.000; M. M., iz Trsta, mesečni dar 2.000; družina Senčar 1.000; družina Hrovatin 2.000; družina Racman 1.000 lir.

Vsem dobrotnikom iskren Bog povrni!

†

Ob prvi obletnici smrti

msgr. Matije Škabarja

se ga s toplo ljubeznijo spominjamo in naznanjamo, da se bo brala zanj sv. maša v barkovljanski cerkvi v nedeljo, 19. marca ob 6.30 zjutraj.

Nečakinja Zofka Maderski s soprogom in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Previdena s svetimi zakramenti, po dolgi bolezni, se je 10 marca preselila v boljše življenje naša draga mama in nona

Ana Kralj roj. Bavčar

Iskreno se zahvaljujemo našemu gospodu župniku, zdravniku dr. Posarelliju, darovalcem cvetja in vsem, ki so z molitvijo spremljali njene telesne ostanke na domače pokopališče.

Družine Kralj, Bavčar in Antonič

OGLASI

Za vsak mm višine v širini enega stolpca: trgovski L 30, osmrtnice L. 50, več 7% davek na registrskem uradu.

Odgovorni urednik: *msgr. dr. Fr. Močnik*
Tiska tiskarna Budin v Gorici
Izdaja Katoliško tiskovno društvo

TRŽAŠKE NOVICE

Sestal se je Odbor za slovensko šolo

Na pobudo Sindikata slovenske šole v Trstu se je sestal Odbor za slovensko šolo, ki je proučeval različna pereča vprašanja slovenske šole. Predvsem je razpravljal o poučevanju latinščine v drugem razredu srednje šole. Odbor za slovensko šolo je zavzel enotno stališče, da se pouk latinščine v drugem razredu srednje šole, in to iz pravnih, iz pedagoških in iz didaktičnih razlogov, lahko veže same s poukom slovenščine.

V Marijinem domu v Rojanu priredijo na oljčno nedeljo postno igro Silvina Sardenka v sedmih slikah s petjem

MATER DOLOROSA

Začetek ob 17. uri. Med odmori srečolov. — Vabljeni!

Spored službe božje na Jožefovo v Ricmanjih. Ker se letošnji praznik sv. Jožefa prenese v cerkvenem bogoslužju na soboto, 18. marca, se bo praznovanje na Jožefovo začelo v Ricmanjih že ta dan po sledečem sporedu:

V soboto bo prva mladinska sv. maša ob 8.30, druga s petjem ob 11. uri; popoldne ob 15.30 litanije in sv. blagoslov.

Na oljčno nedeljo bo prva sv. maša ob 7.30 (z ljudskim petjem), ob 9. uri blagoslov oljk in procesija, nato druga sv. maša; ob 11. uri slovesna sv. maša in ob 18. uri še večerna sv. maša. Popoldne bodo še naslednje pobožnosti: ob 15. uri sv. križev pot, ob 16. uri litanije, govor in blagoslov z Najsvetejšim. Oba praznika bo prilika za velikonočno dolžnost.

Članice tržaške slovenske Vincencijeve konference bodo na oljčno nedeljo po cerkvah, kjer je slovenska služba božja, delile oljčne vejice. Darovi ob tej priliki bodo v prid slovenskim revežem. Koristno pobudo toplo priporočamo.

ŠPORT

Odbojka. - Preteklo nedeljo je športno združenje Olympija iz Gorice zaigralo tretjo tekmo v letošnjem deželnem prvenstvu kategorije »C« proti goriškim gasilcem. Slaba igra in pa prevelika neuravnovešenost igralcev sta povzročili popoln poraz slovenskega moštva z rezultatom 3 : 0 (15 : 4, 15 : 9, 15 : 10). V začetku tekme so igralci tako igrali, kot da bi bili prvič na igrišču; v drugem setu se je položaj izboljšal, vendar je bila moč nasprotnika prevelika, da bi jo zaustavili mladi in premalo izkušeni igralci; v tretjem setu smo prisostvovali v začetku precej lepi igri, proti koncu pa se je sreča spet nasmehnila nasprotniku, ki je po našem mnenju zaigral najlepšo tekmo v letošnjem prvenstvu.

Vendar nam nedeljski poraz ne sme vzeti poguma; v odbojki se večkrat zgodi, da igralci zaradi enega ali drugega vzroka slabo igrajo, saj to se dogaja tudi pri najboljših moštvih. Zato naj nam bo nedeljska tekma prava šola in vzpodbuda in naj nam vlije več upanja in dobre volje. Večja resnost, medsebojno vzpodbujanje in razumevanje naj bodo geslo za boljše uspehe v prihodnosti.

Za Olympijo so igrali: Legiša, Soban, Antonič, Susič, Černic, Valentinčič (kap.), Frandolič, Pivk, Brajnik.